

«Les dones occidentals portem vels psicològics, que també ens esclavitzen»

La historiadora santboiana Sònia Guerra reflexiona sobre les dones d'ahir i d'avui

La societat contemporània situa «el sexe femení en unes coordenades sense temps, és a dir, en els eixos d'un cos adolescent sense arrugues». Les coses no eren molt diferents vint-i-cinc segles enrere, quan els textos grecs i llatins atorgaven als homes un poder absolut sobre les dones i el seu model de conducta. És l'opinió de la historiadora santboiana Sònia Guerra, autora del treball d'investigació *El cos femení a Sant Boi de Llobregat (s. XX)*. Sònia elabora ara la seva tesi doctoral sobre el cos de les dones a l'època romana i és autora del capítol sobre la presència de la dona en els textos homèrics inclòs en el llibre *Vivir en femenino*.

Homes, dones: què ens diferencia?

«La diferència neix amb nosaltres. El cos ens dóna identitat, ens situa davant de la vida d'una manera diferent. Per un altre costat, mil.lenis d'immersió en un sistema patriarcal han dictat unes normes de gènere que porten els homes i les dones a assumir rols diferents. I en som esclaus tant els homes com les dones. Molts d'ells es comportarien d'una altra manera si no estiguessin condicionats per un sistema social que fa prevaler la duresa enfront de la sensibilitat.»

Segle XX, segle XXI... Què ha canviat?

«Hi ha hagut canvis impressionants, i en molt poc temps. Fa molt menys de cent anys, aquí moltes dones arribaven a la nit de casament sense cap mena d'informació, amb una gran 'innocència', que les feia dependre absolutament de la sensibilitat del marit. Les dones d'avui tenim la immensa sort de viure una vida més 'normal': podem estudiar, sortir sense donar explicacions, conèixer el nostre cos i la pròpia sexualitat... Però cal fer memòria. Franco va dictar normes que feien retrocedir les dones a mil.lenis enrere: juna dona podia ser assassinada legalment per haver comès adulteri! D'això fa molt pocs anys.»

Sort que ara les coses són ben diferents...

«No estem tan avançades com creiem. Carmen Alborch diu que

La historiadora de Sant Boi, a les Termes Romanes

tenim igualtat de drets, però no en els fets. En qualsevol moment, els progressos poden donar la volta, com ha passat sovint al llarg de la història. Aleshores torna la concepció aristotèlica de la dona com a ésser inferior. Torna la dona a casa, la dona dolenta, la dona bruixa... Em sap molt greu que les dones més joves pensin que ja està tot fet i que el feminisme no serveix per a res.»

La dona és avui esclava del seu cos?

«Parlem molt sovint de les dones islàmiques, amb les seves cares tapades per un vel. Però nosaltres també en tenim, de vels. Fàtima Memisi parla, en clau de metàfora, dels vels de les dones occidentals. Són vels psicològics: hem d'estar guapes, tenir un cos de model per agradar els homes i estar sempre

desitjables. És el que ens han ensenyat i el que podem veure repetidament als textos antics, els que configuren la nostra cultura. És una altra forma d'esclavitud: no ens deixen ser nosaltres mateixes, ens confonen amb la nostra imatge.

Els homes són 'dolents'?

«Un cop vaig entrevistar una dona de Sant Boi. La primera vegada que va fer l'amor amb el seu promès (el futur marit), durant la postguerra, el noi va tornar a casa seva amb un ram de flors i una nota on deia: «No tornarà a passar». Em va agradar aquesta anècdota, per la innocència que reflectia i perquè és un exemple quotidià d'un dels molts homes que saben tractar la dona, fins i tot en una època tan difícil com aquella. Vaig acabar l'entrevista plorant.»

Per què molts homes maltracten dones?

«Dolors Molas, la meua directora de tesi, assegura que un dels factors pels quals l'home maltracta és veure amenaçat el seu poder. La dona està assolint una autoritat creixent: a casa, al carrer, a la societat en general. Alguns homes reaccionen amb violència contra aquesta 'competència'. El que hem d'aconseguir és que aquests canvis en les quotes d'autoritat no comportin violència, sinó que les assumim en positiu, com un símptoma d'igualtat i convivència.»

Quines ensenyances has trobat als textos mitològics per a les dones d'ara?

«No gaire positives. Al segle VII aC els textos homèrics validen la violència. Zeus hi apareix maltractant la seva dona Hera perquè ella l'ha descobert a ell en una infidelitat. Nosaltres hem heretat aquest llegat ideològic. Molts textos parlen amb normalitat de déus que se senten atrets per noies joves i les violen; la violació hi apareix idealitzada, perquè com a fruit en sortirà un heroi. A les *Metamorfosis* d'Ovidio, per exemple, hi ha juna violació cada deu pàgines...!

Acte de presentació del llibre *Vivir en femenino*, el proppassat mes de març